Lietas Nr. C22030714
Lietas arhīva Nr. CA-0195-16

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rēzeknē 2016.gada 27.decembrī

Latgales apgabaltiesas
Civillietu tiesas kolēģija:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese V.Lohova
tiesnese L.Mežale
tiesnese V.Sokolova
ar tiesas sēdes sekretāri L.Bistrovu
piedaloties zvērinātiem advokātiem V.Petrovskim, L.Vinogradovai

atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. G/ prasībā pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Gaišezers" par materiālā un morālā kaitējuma atlīdzināšanu sakarā ar /pers. G/ apelācijas sūdzību par Rēzeknes tiesas 2016.gada 16.februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. G/ 2014.gada 18.jūlijā tiesā iesniedza prasības pieteikumu pret SIA "Gaišezers" par materiālā un morālā kaitējuma atlīdzināšanu.

[1.1] Prasības pieteikumā norādīts, ka 2013.gada 16.aprīlī prasītāja iepirkās SIA "Gaišezers" pārtikas veikalā, kas atrodas Zilupes novada, Zilupē, Meža ielā 11. Lai piekļūtu veikala telpām, ir nepieciešams uzkāpt pa kāpnēm, kas atrodas pie veikala ēkas. Atbildētāja bija uzsākusi veikt šo kāpņu remontu, tomēr nekādas brīdinājuma zīmes pie kāpnēm un pie veikala nebija izvietotas. Kāpnēm bija nokritušas bruģa flīzes, tāpēc puse kāpņu palika bez bruģa un ar betonu. Tā kā nekādu citu piekļuves vietu veikalam atbildētāja nenodrošināja, prasītāja ejot laukā no veikala, paklupa, kā rezultātā viņai tika nodarīta trauma – salauzts/izmežģīts plecs.

[1.2] Norādīts, ka atbildētājas bezrūpības un bezatbildības rezultātā prasītājai radās kaitējums, kas prasīja laiku un līdzekļu ieguldījumu. Prasītāja vairākas reizes ir ārstējusies SIA "Rēzeknes slimnīca" stacionārā: 2013.gadā no 16. līdz 22.aprīlim un 2014.gadā no 24. līdz 25.martam, kā arī iegūtās traumas rezultātā prasītājai tika veiktas operācijas un manipulācijas, lai sekmētu izveseļošanos. Iegūtās traumas dēļ prasītājai radās papildus izmaksas ārstēšanai, vizītēm pie ārstiem, atrašanos slimnīcā un zālēm.

Prasītājai nodarīti materiālie zaudējumi, kuri saistīti ar zāļu iegādi, ķirurģiskām operācijām un ārstēšanos ārstnieciskās iestādēs, kuru apmērs ir 158.89 *euro*.

[1.3] Iegūtās traumas dēļ prasītājai nodarītas garīga rakstura un fiziskas ciešanas, tostarp, tika ieguldīti līdzekļi, laiks un spēks, lai izārstētu traumu.

Atsaucoties uz Civillikuma 1635.pantu un izvērtējot visas ciešanas un grūtības, iztērēto laiku un līdzekļus, prasītājas ieskatā viņai pienākas morālā kaitējuma atlīdzība 1000 *euro* apmērā.

[1.4] Prasītāja saskaņā ar Civillikuma 1771., 1084., 1635.pantu lūdz tiesu piedzīt no atbildētājas prasītājas labā mantiskos zaudējumus – ārstēšanās izdevumus 158.89 *euro* apmērā, kā arī nodarītā morālā kaitējuma atlīdzību 1000 *euro* apmērā.

[2] SIA "Gaišezers" iesniedza rakstveida paskaidrojumus, norādot, ka prasībai nepiekrīt.

[2.1] Atbildētāja norāda, ka, lai piedzītu materiālo zaudējumu, jāpierāda četri nosacījumi zaudējumu atlīdzināšanai: 1) prettiesiska rīcība, 2) vaina, 3) zaudējumu esamība un to apmērs, 4) cēloniskais sakars starp prettiesisko rīcību un zaudējuma esamību.

Prasība celta tikai pamatojoties uz prasītājas apgalvojumiem, ka konkrētajā laikā un vietā viņa ir guvusi miesas bojājumus atbildētājas prettiesiskās rīcības dēļ, kura nav pierādīta, proti, nav ievēroti visi četri nosacījumi zaudējuma atlīdzināšanai.

[2.2] Atbildētāja atsaucas uz Civillikuma 1776.pantu, kas nosaka, ka cietušais nevar prasīt atlīdzību, ja viņš pats varējis zaudējumu novērst, ievērojot pienācīgo rūpību; izņēmums no šā noteikuma pielaižams tikai ļaunprātīga tiesību aizskāruma gadījumā. Savukārt, saskaņā ar Civillikuma 1646.pantu, par vieglu neuzmanību atzīstams tās rūpības un čaklības trūkums, kāda vispār jāievēro krietnam un rūpīgam saimniekam.

[2.3] SIA "Gaišezers" uzskata, ka sakarā ar to, ka nav lietā pierādīts un atzīstams materiālais zaudējums, nav pamatots arī prasījums par morālā kaitējuma atlīdzināšanu.

[3] Ar Rēzeknes tiesas 2016.gada 16.februāra spriedumu noraidīta pilnīgi /pers. G/ prasība pret SIA "Gaišezers" par materiālā un morālā kaitējuma atlīdzināšanu.

[3.1] Spriedumā konstatēts, ka 2013.gada 16.aprīlī ap plkst. 17.00 prasītāja atradās atbildētājas veikala Zilupes novada, Zilupē, Meža iela 11 teritorijā un kritusi no kāpnēm, kā rezultātā guvusi miesas bojājumus.

Tāpat konstatēta, ka saskaņā ar Ludzas rajona tiesas zemesgrāmatu nodaļas Zilupes pilsētas zemesgrāmatas nodalījuma Nr.185 norakstu veikala (ēkas ar zemes gabalu) īpašniece ir atbildētāja.

[3.2] Tiesa atzina, ka pastāv strīds par to, vai prasītāja miesas bojājumus ieguva atbildētājas prettiesiskas rīcības rezultātā un tādējādi ir noskaidrojams, vai atbildētājas darbībās konstatējama prettiesiska rīcība, kas atrodas cēloniskā sakarā ar prasītājai nodarīto zaudējumu.

Pirmās instances tiesa atzina, ka prasītāja, norādot uz atbildētājas rīcību, kas, viņasprāt, radīja prasītājai zaudējumus, nav konsekventa. Tā, prasības pieteikumā prasītāja norādīja, ka zaudējumus radīja atbildētājas bezrūpība un bezatbildība, kas izpaudās tādējādi, ka atbildētāja, uzsākot kāpņu remontu, neizlika brīdinājuma zīmes pie kāpnēm un veikala, nenodrošināja citu piekļuvi veikalam, kā arī necentās veikt kāpņu remontu pēc iespējas ātrākā laikā. Tiesas sēdē prasītāja paskaidroja, ka kāpņu remonts nenotika, ka viņai bija zināms par kāpņu patieso stāvokli, kur kustējās bruģakmeņi, no kuriem kāpnes izveidotas, ka piekļuvei veikalam viņa izmantoja arī alternatīvu veidu – invalīdu uzbrauktuvi, kas aprīkota ar margām, norādīja, ka atbildētājas vaina ir tajā, ka savlaicīgi nebija veikts kāpņu remonts.

Tiesa spriedumā atzina, ka prasītāja nav norādījusi, kādu normatīvajos aktos noteiktu darbību nav izdarījusi, vai pienākumu nav izpildījusi atbildētāja, lai šo atbildētājas rīcību novērtētu kā prettiesisku. Atsaucoties uz liecinieku /pers. H/ un /pers. I/ liecībām tiesa secināja, ka kāpņu

remontdarbi 2013.gada 16.aprīlī atbildētājas veikala teritorijā netika veikti, līdz ar ko izlikt brīdinājuma zīmes nebija pamata.

Spriedumā norādīts, ka atbildētāja neapstrīd, ka veikala kāpnes nebija saremontētas un ka tajās bija trūkumi, ko apliecina arī fotogrāfijas – kāpnes izgatavotas no bruģakmens un bruģakmens vietām iztrūkst. Tiesa ar liecinieces /pers. H/ liecībām atzina par pierādītu, ka atbildētāja veica noteiktus pasākumus kāpņu drošuma nodrošināšanai, pārbaudot tajās esošos bruģakmeņus un novācot izkustējušos, mutiski brīdinot veikala apmeklētājus par kāpņu kvalitāti.

[3.3] Izvērtējot zaudējumu atlīdzības priekšnosacījumus, pirmās instances tiesa atzina, ka konkrētajā gadījumā nav mazsvarīgi noskaidrot arī prasītājas kritiena cēloņus, proti, vai prasītājas kritiens 2013.gada 16.aprīlī ir cēloņsakarībā ar kāpņu kvalitāti. Tiesas sēdē pirmās instances tiesā prasītāja paskaidroja, ka kāpjot pa kāpnēm lejā ar vienu kāju trāpīja uz ķieģeļa (bruģakmens), kurš bija sadrupis un kustējās, tad sāniski nokrita no kāpnēm. Tiesa konstatēja, ka šāds prasītājas sniegtais paskaidrojums objektīvi ne ar ko neapstiprinās. Spriedumā norādīts, ka liecinieka /pers. K/ liecības nav vērtējamas kā aculiecinieka liecības, jo prasītāju novērojis vien pa mašīnas logu un no viņa liecībām, ka "*sieva apstājās, nokāpa uz viena pakāpiena un tad pēkšņi viņa pazuda no mana redzesloka*" viennozīmīgi nevar secināt par prasītājas krišanas iemesliem. Bez tam arī, lieciniece /pers. H/ liecināja, ka pēc tam, kad redzēja prasītāju nokritušu, viņa pārbaudīja kāpnes un konstatēja, ka neviens bruģakmens uz tām nebija kustīgs.

[3.4] Spriedumā secināts, ka, kaut arī nav noskaidrojams prasītājas kritiena cēlonis, ir novērtējama prasītājas rīcība no tāda viedokļa, vai prasītājas rīcībā bija pienācīga rūpība un uzmanība, lai zaudējumus nepieļaut. No prasītājas paskaidrojumiem tiesas sēdē, liecinieku /pers. K/, /pers. H/, /pers. I/ liecībām, kā arī iesniegtām kāpņu fotogrāfijām tiesa atzina, ka prasītājai 2013.gada 16.aprīlī bija zināms par kāpņu faktisko stāvokli – ka tajās vietām iztrūkst bruģis, ka bruģakmeņi var būt kustīgi. Prasītājai 2013.gada 16.aprīlī bija pieejami divi piekļuves veidi veikalam – pa kāpnēm vai izmantojot ar margām aprīkotu nobrauktuvi invalīdiem. Tādējādi šo prasītājas rīcību un izvēli, ka neskatoties uz viņai zināmo informāciju par kāpņu faktisko stāvokli un esot alternatīviem piekļuves veikalam veidiem, prasītāja tomēr izvēlējās lietot kāpnes, tiesas ieskatā, nevarētu ietekmēt atbildētāja, izliekot jebkādas brīdinājuma zīmes.

[3.5] Pirmās instances tiesa spriedumā atsaucas uz Civillikuma 1776.panta pirmo daļu, kas nosaka, ka cietušajam zaudējumu novēršanai jāveic tādi pasākumi, kas attiecīgajos apstākļos ir saprātīgi; kā arī tiesa atsaucas uz Civillikuma 1776.panta trešās daļas noteikumiem, ka cietušajam ir tiesības prasīt to zaudējumu atlīdzību, no kuriem tam nav bijis iespējams izvairīties, veicot šā panta pirmajā daļā minētos pasākumus.

Ievērojot iepriekš minētos apsvērumus, pirmās instances tiesa nekonstatēja visus zaudējumu atlīdzināšanas prasījuma priekšnoteikumus – prettiesisku rīcību, secīgi cēlonisko sakaru starp zaudējumiem un prettiesisko rīcību un atzina, ka nav tiesiskas nozīmes apstākļiem, kādi iespējamie zaudējumi un kādā apmērā radušies prasītājai, līdz ar ko zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzības noteikšanai saskaņā ar Civillikuma 1770., 1775., 1635., 2347.pantu nosacījumiem nav pamata.

[4] Apelācijas sūdzību par Rēzeknes tiesas 2016.gada 16.februāra spriedumu iesniedza prasītāja /pers. G/, pārsūdzot spriedumu pilnā apmērā un lūdzot apmierināt prasību.

[4.1] Norādīts, ka kritiena rezultātā prasītāja guva miesas bojājumus, kuru ārstēšana turpinājās vairāk kā gadu un prasītājai tika veiktas divas operācijas. Krišana un miesas bojājumu iegūšana notika atbildētājai piederošajā īpašumā. Miesas bojājumu un ārstēšanās process tika pierādīts ar medicīnas iestādes izsniegtajiem dokumentiem

[4.2] Saskaņā ar Civillikuma 1084.panta noteikumiem atbildētājas kā būves īpašnieces pienākums ir nodrošināt būvju izmantošanas laikā sabiedrisko drošību, uzturēt savu būvi tādā stāvoklī, ka no tās nevar rasties kaitējumi ne garāmgājējiem, ne tās lietotājiem. Minētais pants paredz civiltiesisku atbildību gadījumā, kad īpašnieks ar darbību vai bezdarbību nenodrošina tās lietotājiem drošību un zaudējumu nenodarīšanu, kā tas netika ievērots no atbildētājas puses.

[4.3] Prasītājas ieskatā atbildētājas prettiesiska rīcība bezdarbības veidā pierādīta ar īpašuma apsaimniekošanas pārkāpumiem – par kāpņu remontu nebija izvietoti brīdinājumi par bīstamību būves lietotājiem, flīzes nebija uzlīmētas kāpņu pamatiem, kustējās, kāpnēm bija nokritušas bruģa flīzes.

Nepieciešamā ārstēšanās atbildētājas vieglprātības un bezrūpības dēļ prasītājai radīja garīgas un fiziskas ciešanas, kā arī, tika ieguldīts laiks un līdzekļi, lai izārstētu iegūto traumu. Gūtās traumas liedza prasītājai iespēju nodrošināt gada laikā sev un savai ģimenei pilnvērtīgu uzturu un aprūpi.

Attiecībā par cēlonisko sakaru starp atbildētājas prettiesisko rīcību un zaudējumiem, apelatore norāda, ka traumas tika gūtas atbildētājas īpašumā, kurš netika pienācīgi apsaimniekots, jo pienākums nodrošināt kārtību īpašumā ir uzlikts īpašniekam.

[5] /pers. G/ pilnvarotais pārstāvis Valērijs Petrovskis uzturēja apelācijas sūdzību uz tajā norādītajiem pamatiem.

[6] SIA Gaišezers pilnvarotā pārstāve Lolita Vinogradovbva neatzina apelācijas sūdzību un prasību.

Motīvu daļa.

[7] Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija, noklausoties pušu pārstāvju paskaidrojumus un novērtējot tos kopsakarā ar lietā esošajiem pierādījumiem, atzīst, ka apelācijas sūdzība daļēji ir pamatota un prasība ir apmierināma daļā par materiālā zaudējuma atlīdzību un daļēji apmierināma par morālā kaitējuma atlīdzību.

[8] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tajā lūgtajā apjomā un atbilstoši 430.panta trešajai daļai tiesai nav jāpārbauda fakti, kas konstatēti pirmās instances tiesā, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Pirmās instances tiesa ir konstatējusi un lietā nepastāv strīds, par to, ka 2013.gada 16.aprīlī ap plkst. 17.00 prasītāja kritusī no atbildētājai piederošā veikala Zilupes novada, Zilupē, Meža iela 11 kāpnēm un guvusi miesas bojājumus.

Lietā pastāv strīds par atbildētājas atbildību sakarā ar minēto traumu un pienākumu atlīdzināt prasītājai tās rezultātā nodarītos materiālos zaudējumus un morālo kaitējumu.

[9] Civillikuma 1635.pantā noteikts, ka katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot.

Mantisku aizskārumu gadījumā aizskārējam jāatlīdzina mantiskais samazinājums, ko sauc par zaudējuma atlīdzināšanu. Savukārt, personiska aizskāruma gadījumā, tajā skaitā, miesas bojājumu nodarīšanas gadījumā radītās sāpes un ciešanas var kompensēt ar naudu , kā ekvivalentu, lai mierinātu cietušo, dotu viņam gandarījumu un panāktu pušu samierināšanu.

Līdz ar to neatļautas darbības rezultātā vainīgajai personai rodas civiltiesiska atbildība pret šis darbības rezultātā cietušo personu. Tādējādi civiltiesiskās atbildības priekšnoteikumi ir : 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama (prettiesiska) darbība, kas ietver sevī viņa vainu; 2) zaudējumu esamība; 3) cēloniskais sakars starp zaudējumu un neatļauto darbību.

[10] Lietā pastāv strīds par atbildētājas prettiesisku rīcību un tās cēlonisko sakaru ar prasītājai nodarītajiem miesas bojājumiem un tā rezultātā radušies zaudējumiem.

Civillikuma 1779.pants nosaka, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumu, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis. No minētās normas

izriet, ka prettiesiska rīcība var izpausties gan ar aktīvām darbībām, gan ar bezdarbību, kad personai noteiktos apstākļos ir jāpilda noteikti pienākumi.

Svarīgi, lai atzītu persona rīcību par prettiesisku, ir konstatēt personas vainu. Vainas pakāpes atbilstoši Civillikuma 1640.pantam ir dažādas, atkarībā no tā, vai darbība izdarīta ļaunā nolūkā vai aiz neuzmanības. Civillikuma 1641.pantā noteikts, ka ar ļaunu nolūku jāsaprot katrs tīšs kaitējums. Savukārt neuzmanība saskaņā ar Civillikuma 1644.pantu ir rupja vai viegla. Civillikuma 1645.pants nosaka, ka neuzmanība ir rupja, ja kāds rīkojas augstākā mērā vieglprātīgi un nevērīgi, un zaudējuma atlīdzības un citu civiltiesisku seku ziņā rupja neuzmanība pilnīgi pielīdzināma ļaunam nolūkam. Par vieglu neuzmanību atbilstoši Civillikuma 1646.pantam atzīst tās rūpības un čaklības trūkumu, kas jāievēro krietnam un rūpīgam saimniekam.

[11] Konkrētajā gadījumā nav pamata atzīt, ka kaitējuma nodarīts tīši, ar ļaunu nolūku. Civillietu kolēģija atzīst, ka atbildētāja ir pieļāvusi rupju neuzmanību, kas izpaudusies bezdarbībā un savu ar tiesību normām uzlikto pienākumu nepildīšanā.

[11.1] Tiesa atzīst par pamatotu apelācijas sūdzībā norādīto atsauci uz Civillikuma 1084.pantu, kura pirmajā daļā noteikts, ka katram būves īpašniekam, lai aizsargātu sabiedrisko drošību, jātur sava būve tādā stāvoklī, ka no tās nevar rasties kaitējums ne kaimiņam, ne garāmgājējam, ne arī tās lietotājam.

Atbildētājas kā ēkas īpašnieces pienākums ir nodrošināt, lai tai piederošais īpašums neapdraud citu personu, tajā skaitā, arī pircēju, kuri izmanto šo īpašumu un tā kāpnes drošību. Ņemot vērā, ka veikals ir sabiedriska iestāde, kas tiek izmantota komercdarbībā un kuru apmeklē liels daudzums cilvēku, atbildētājai kā īpašniecei jānodrošina, lai ēka atbilstu būvnormatīvu un drošības prasībām un lai tās lietošana neapdraudētu apmeklētājus.

[11.2] Nav apstrīdēts fakts, ka veikala kāpnes bija ar defektiem – atsevišķi bruģakmeņi, no kā veidotas kāpnes, kustējās, daļas bruģakmeņu vispār nebija. Minēto konstatēja pirmās instances tiesa, novērtējot liecinieku liecības un lietai pievienotās fotogrāfijas, un šis fakts nav apstrīdēts apelācijas kārtībā. Nav strīda, ka ēkas īpašniece apzinājās kāpņu nedrošību, jo, kā konstatēja pirmās instances tiesa no veikala pārdevējas /pers. H/ liecībām, veikala īpašnieces uzdevumā viņai bija pienākums regulāri pārbaudīt un novākt izkustējušos bruģakmeņus, kā arī mutiski brīdināt veikala apmeklētājus par kāpņu kvalitāti. No lietai pievienotajām fotogrāfijām redzams, ka pie veikala sienas salikta daļa no bruģakmeņiem, no kā secināms, ka bruģakmeņi periodiski atdalījās no kāpņu pamatnes, padarot kāpnes nedrošas.

Nevar atzīt, ka atbildētāja nodrošināja ēkas kāpņu drošību, uzliekot par pienākumu pārdevējai katru rītu pārbaudīt, vai kāds no bruģakmeņiem nav izkustējies, izņemt tos akmeņus, kas kustas un mutiski brīdināt veikala pircējus par kāpņu nedrošību. Šādi pasākumi neatbilst ne ēku ekspluatācijas drošības noteikumiem, ne arī saprātīgai īpašnieka attieksmei pret bojātām ēkas kāpnēm, kuras katru dienu izmanto pietekami liela cilvēku plūsma – pircēji.

[11.3] Pirmās instances tiesa pārāk lielu nozīmi piešķīrusi apstāklim, vai veikala kāpnes tika vai netika remontētas laikā, kad prasītāja uz tām pakrita. Konkrētajā situācijā nav būtiski, notika vai nenotika kāpņu remonts un kā to uztvēra un savā prasības pieteikumā kā pieņēmumu ir norādījusi prasītāja, kurai faktiski nav jāzina, vai ēkas īpašnieks veic vai neveic kāpņu remontu. Būtiskākais ir apstāklis, ka atbildētāja nenodrošināja tās īpašumā esošās sabiedriskās ēkas drošību, kuras ieeju katru dienu izmantoja liels daudzums cilvēku – veikala apmeklētāju.

[12] Nav strīda, ka 2013.gada 16.aprīlī ap plkst. 17.00 prasītāja nokrita uz veikala Meža ielā, 11, Zilupē kāpnēm un guva miesas bojājumus.

[12.1] Ar Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta Latgales reģionālā centra 18.09.2014.g. izziņu Nr. 1-12/1535 apstiprināts, ka 2013.gada 16.aprīlī plkst. 17:27 tika saņemts izsaukums pie /pers. G/ uz Meža ielu,11, Zilupē, kur pacientei konstatētas sāpēs labajā plecā, viņa nevarēja pakustināt labo roku. Ar diagnozi labā pleca izmežģījums neatliekamās medicīniskās palīdzības brigāde viņu nogādāja uz Rēzeknes slimnīcu.

[12.2] SIA "Rēzeknes slimnīca" 19.05.2015.g. izziņā Nr.1.15.1-16/1086 norāda, ka 2013.gada 16.aprīlī traumatoloģijas nodaļā hospitalizēta /pers. G/ ar diagnozi – Labā pleca kaula mežģījums ar lielā paugura atlūzumu (mežģījums un lūzums). Norādīts, ka, 16.04.2013.g. veikta pleca kaula mežģījuma slēgta repozīcija, 19.04.2013.g. narkozē veikta operācija – osteosintēze. Savukārt 24.03 2014.g. traumatoloģijas nodaļas dienas stacionārā veikta operācija – fiksatora izņemšana, un minētā operācija saistīta ar 2013.gada 16.aprīlī iegūto traumu.

Ar SIA "Rēzeknes slimnīca" izsniegto izrakstu - epikrīzi no stacionāra kartes Nr. 3834 apstiprināts, ka laikā no 16.04.-22.04.2013.g. prasītāja atradās stacionārā ar diagnozi labā pleca kaula mežģījums ar lielā paugura atrāvumu, un viņai veikta izziņā norādītā operācija.

Ar SIA "Rēzeknes slimnīca" izsniegto izrakstu – epikrīzi no stacionāra kartes Nr. 3002 apstiprināts, ka laikā no 24.03.2014.-25.03.2014.g. prasītājai veikta izziņā norādītā operācija, kas saistīta ar iepriekš gūto traumu.

[12.3] No lietā iesniegtā pacienta aprūpes līguma Nr. 3834 ar SIA "Rēzeknes slimnīca" un rēķina (informācija apmaksai) par ārstēšanos laikā no 16.04.- 22.04.2013.g., kā arī kvīts par maksājuma veikšanu redzams, ka prasītāja par ārstniecības pakalpojumiem ir samaksājusi 87,00 LVL jeb 123,79 EUR (pēc oficiālā kursa 1LVL – 0,702804 EUR).

No lietā iesniegtā pacienta aprūpes līguma Nr. 3002 ar SIA "Rēzeknes slimnīca" un rēķina (informācija apmaksai) par ārstēšanos laikā no 24.03.-25.03.2014.g., kā arī kvīts par maksājuma veikšanu redzams, ka prasītāja par ārstniecības pakalpojumiem ir samaksājusi 34,61 EUR.

Tādējādi kopējā materiālo zaudējumu summa, kas prasītājai radās sakarā ar gūtajiem miesas bojājumiem un ko veido maksa par ārstniecības pakalpojumiem ir 158, 40 EUR.

[13] Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasītājai radušies miesas bojājumi atrodas cēloniskā sakarā ar apstākli, ka atbildētāja nenodrošināja drošu un tehniskām normām atbilstošu kāpņu stāvokli pie tai piederošā veikala, kas ir publiska vieta, kurā tā veic komercdarbību, tādējādi to izmanto nenoteikts un neierobežots daudzums personu, kuras var paļauties, ka komercobjekts, kas piedāvā savus pakalpojumus, atbilst tiesību normās noteiktajiem drošības pasākumiem.

Apelācijas instances tiesa nepiekrīt pirmās instances tiesas secinājumiem, ka nav iespējams noskaidrot prasītājas kritiena cēloņus un tā saistību ar kāpņu kvalitāti. Pretēji pirmās instances tiesas atzinumam, Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka konkrētajā gadījumā ir būtiska nozīme /pers. K/ kā aculiecinieka liecībām, kurš vienīgais redzēja kritiena momentu un skaidri liecināja, ka pēc prasītājas iziešanas no veikala viņš to pavadījis ar skatienu un redzējis, ka sieva pienākusi pie kāpnēm, nokāpa uz viena pakāpiena un tad pēkšņi pazuda no redzesloka, jo strauji nokrita.

Straujš kritiens var notikt tikai gadījumā, kad tas ir negaidīts un to ierosina kādi ārējie apstākļi. Un šajā konkrētajā situācijā tieši bojātas kāpnes ir tas apstāklis, kas, tiesas ieskatā, varēja izraisīt šo kritienu.

Arī lieciniece /pers. I/, kura piegāja pie prasītājas uzreiz pēc kritiena, liecināja, ka kāpnes nebija kārtībā un ka arī viņa pati gandrīz nokritusi no šīm kāpnēm, jo kustējās ķieģeļi, no kā tās bija izveidotas.

Vērtējot liecinieku liecības, secināms, ka tajā brīdī, kad prasītāja izgāja no veikala un sāka kāpt lejā pa kāpnēm, nav konstatēti nekādi citi apstākļi, kas varētu būt par iemeslu viņas kritienam – ne kāda ārējā iedarbība, piemēram citas personas grūdiens, ne arī prasītājas veselības stāvoklis, jo neatliekamās medicīniskās palīdzības brigāde, kas ieradās notikuma vietā, bez gūtās traumas nav konstatējusi prasītājai citas novirzes no veselības stāvokļa.

Pirmās instances tiesā atbildētājas pārstāve piekrita , ka kāpnes nebija salabotas un atbildētāja ir atbildīga par tām, kā arī piekrita samaksāt prasītājai ārstēšanās un tiesāšanās izdevumus, bet nepiekrita maksāt morālā kaitējuma kompensāciju. Tiesas ieskatā, minētā atbildētājas attieksme pret izveidojušos situāciju liecina, ka atbildētāja apzinās savu vainu notikušajā, bet nevēlas maksāt kompensāciju prasītājas pieprasītajā apmērā.

[14.] Apelācijas instances tiesa uzskata, ka konkrētajā gadījumā pirmās instances tiesa nepamatoti attiecināja uz prasītāju Civillikuma 1776.pantu, kas nosaka, ka cietušajam zaudējumu novēršanai jāveic tādi pasākumi, kas attiecīgajos apstākļos ir saprātīgi, un cietušajam ir tiesības prasīt to zaudējumu

atlīdzību, no kuriem tam nav bijis iespējams izvairīties.

Saprotams, ka jebkurai personai ir jāveic saprātīgas darbības, lai pasargātu sevi no zaudējumiem. Vērtējot konkrētā gadījuma apstākļus, Civillietu kolēģija nesaskata prasītājas rīcībā apzinātas darbības, kas vērstas uz acīmredzamas bīstamas situācijas ignorēšanu, pakļaujot sevi iespējai nokrist un gūt miesas bojājumus. Nav strīda, ka kāpnes bija bojātas – izdrupušas, trūka atsevišķu tās sedzošo bruģakmeņu, tomēr nekur pie kāpnēm veikala īpašnieks nebija izlicis brīdinājumu, ka pa tām ir bīstami pārvietoties vai arī norādījis citu alternatīvu ieeju veikalā, ko prasītāja būtu ignorējusi un izmantojusi kāpnes, uz kuru bīstamību būtu kāda norāde. Tiesa uzskata, ka, izmantojot publiski pieejamu sabiedrisku vietu, kāds ir veikals, prasītājai ir tiesības paļauties, ka kāpnes pie ieejas tajā, pat ja tām ir kādi redzami defekti, ir drošas, ja vien atbildīgā persona par kāpnēm nav uzlikusi kādu norādījumu par kāpņu nedrošību, aicinot izmantot citu ieejas veikalā variantu.

[15] Tādējādi apelācijas instances tiesa atzīst, ka konstatēti visi trīs likumā paredzētie priekšnoteikumi, lai apmierinātu prasību par zaudējumu atlīdzību un prasītājas labā no atbildētājas piedzenami mantiskie zaudējumi 158,40 EUR apmērā, ko veido ārstēšanās izdevumi sakarā ar gūtajiem miesas bojājumiem.

[16] Apelācijas instances tiesa atzīst, ka arī prasība par morālā kaitējuma atlīdzību ir pamatota un daļēji apmierināma.

Morālā kaitējuma vispārēja definīcija dota Civillikuma 1635.panta otrajā daļā, kur norādīts, ka ar morālo kaitējumu jāsaprot fiziskas un garīgas ciešanas, kas izraisītas ar neatļautas darbības rezultātā nodarītu cietušā nemantisko tiesību vai nemantisko labumu aizskārumu.

Morālais kaitējums nozīmē negatīvas izmaiņas cilvēka psihē, kas izpaužas cilvēka fiziskās vai garīgās ciešanās. Morālais kaitējums kā ciešanas nozīmē, ka konkrēta rīcība ir iespaidojusi cietušā apziņu, radot kādu noteiktu fizisku reakciju. Pārdzīvojumu pamatā var būt tādas emocionālas sekas kā bailes, kauns, pazemojums vai cits psiholoģiski negatīvs stāvoklis, kas cilvēkam liedz izjust psiholoģisko labsajūtu.

Likumdošanā nav noteiktas likmes vai apmērs, kādā atlīdzināms morālais kaitējums, un katrā konkrētā gadījumā tiesa to nosaka pēc saviem ieskatiem. Lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret cietušajiem, taisnīgu atlīdzības apmēru nosaka, salīdzinot līdzīgus gadījumos, kuros jau ir stājušies tiesas spriedumi, kas veido tiesu praksi.

Novērtējot /pers. G/ nosakāmo atlīdzības apmēru par morālo kaitējumu, tiesa ņem vērā, ka prasītāja guva vidēji smagus miesas bojājumus, kuru rezultātā cieta fiziskas sāpes, traumas rezultātā viņai tika veiktas divas operācijas, kas arī radīja gan fiziskas ciešanas gan psiholoģiskus pārdzīvojumus, kā arī traumas rezultātā noteiktu laika periodu prasītājai bija apgrūtinoši veikt ierastu ikdienas dzīvi – apkalpot sevi, veikt mājsaimniecības darbus, kas radīja zināmu emocionālu stresu.

Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka samērīgs atlīdzības par morālo kaitējumu apmērs, kas piedzenams no atbildētājas, ir 300 EUR. Šai kompensācijai jādod prasītājai mierinājums un gandarījums par pārciestajām fiziskajām sāpēm un emocionālajiem pārdzīvojumiem.

Līdz ar to prasība daļā par atlīdzības par morālo kaitējumu 700 EUR ir noraidāma

[17] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.pantu no atbildētājas prasītājas labā piedzenami tiesas izdevumi proporcionāli prasības apmierinātajai daļai. Ņemot vērā prasības summu (1158,89 EUR), prasība ir apmierināta par 40 %(458,40 EUR) un noraidīta par 60 % (700 EUR). Prasītāja ir samaksājusi valsts nodevu 347,66 EUR (par prasību 173,83 EUR un par apelācijas sūdzību 173,83 EUR), ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 EUR, kancelejas nodevu par lieciniekiem 8,54 EUR, pavisam kopā tiesas izdevumus 360,90 EUR. No minētās summas 40 % ir 144,36 EUR, kas piedzenami no atbildētājas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.pantu no atbildētājas prasītājas labā piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi, ko veido izdevumi par pierādījumu pieprasīšanu 4,26 EUR un izdevumi par advokāta palīdzību 137, 67 EUR (30 % no 458,40 EUR), kopā 141,93 EUR.

[18] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.pantu no prasītājas un atbildētājas valsts labā piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš, proporcionāli prasības noraidītajai (60%) un apmierinātajai (40%) daļai.

Pirmās instances tiesā ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir 17,28 EUR, no kuriem atņemot 4,70 EUR, ko samaksājusi prasītāja pie prasības celšanas, tie ir 12,58 EUR. Apelācijas instances tiesā ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir 18,60 EUR. Kopā ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, kas iepriekš nav samaksāti ir 31,18 EUR.

Tādējādi valsts labā no prasītājas piedzenami 18,71 EUR (60 %) un no atbildētājas piedzenami 12,47 EUR (40 %).

Rezolutīvā daļa.

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.-434.pantu

n o s p r i e d a

/pers. G/ prasību pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Gaišezers" par materiālā un morālā kaitējuma atlīdzināšanu, apmierināt daļēji.

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Gaišezers", reģistrācijas nr.46802001896, /pers. G/, personas kods /personas kods/, labā materiālos zaudējumus 158,40 EUR (viens simts piecdesmit astoņi *euro* 40 centi) un kompensāciju par morālo kaitējumu 300,00 EUR (trīs simti *euro*), tiesas izdevumus 144,36 EUR (viens simts četrdesmit četri *euro* 36 centi), ar lietas vešanu saistītos izdevumus 141,93 EUR (viens simts četrdesmit viens *euro* 93 centi), pavisam kopā 744,69 EUR (septiņi simti četrdesmit četri *euro* 69 centi).

Noraidīt /pers. G/ prasību pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Gaišezers" kompensācijas par morālo kaitējumu piedziņu 700,00 EUR apmērā.

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Gaišezers", reģistrācijas nr.46802001896, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 12,47 EUR (divpadsmit *euro* 47 centi).

Piedzīt no /pers. G/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 18,71 EUR (astoņpadsmit *euro* 71 cents).

Valsts labā piedzītie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi iemaksājami Tiesu administrācijas, reģistrācijas Nr.90001672316, kontā Nr.LV51TREL2190458019000, maksājuma uzdevumā norādot: saņēmēja iestāde – Valsts kase, kods – TRELLV22, maksājuma mērķis – 21499, dati civillietas identificēšanai. Kvīts oriģināls par ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu sprieduma labprātīgai izpildei noteiktajā termiņā iesniedzams Latgales apgabaltiesā.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Gaišezers" un /pers. G/ 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Civillietu departamentā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Latgales apgabaltiesā un iemaksājot drošības naudu 300 *euro*.

Pilns spriedums sastādīts 2017.gada 12.janvārī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese V.Lohova

Tiesnese L.Mežale

Tiesnese V.Sokolova